

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
НН ІНСТИТУТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

директор навчально-наукового
інституту культури і мистецтв
проф. Олена УСТИМЕНКО-КОСОРИЧ

_____ 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА**

Галузь знань: **01 Освіта**

Спеціальність: **014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)**

Освітня-програма: **Образотворче мистецтво**

Мова навчання: **українська**

Погоджено науково-методичною
комісією ННІ культури і мистецтв
«30» серпня 2024 р.

Голова _____ Олександр РУДЕНКО

СУМИ - 2024

Розробник:

Никифоров А.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри

Образотворчого мистецтва та дизайну

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
кандидат мистецтвознавства, доцент Наталя КОХАН

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
2-й			
Семестр			
3 та 4-й			
Лекції			
12/12 год.			
Практичні, семінарські			
14/14 год			
Самостійна робота			
32/32 год.			
Консультації:			
2 / 2 год			
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин - 120			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Вивчення курсу «Історія українського мистецтва» передбачає засвоєння студентами спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво) знань з історії розвитку вітчизняного образотворчого й декоративно-ужиткового мистецтва та архітектури, особистісний естетичний розвиток студентів, формування у них ціннісних орієнтацій і базових компетентностей у сфері історії розвитку українського образотворчого мистецтва, набуття вмінь і навичок, необхідних для професійного формування майбутнього спеціаліста.

Вивчення програмного матеріалу даної дисципліни, як і інших спеціальних дисциплін, сприяє оволодінню загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво».

2. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Історія українського мистецтва» викладається студентам ОР Бакалавр і вимагає елементарних знань (в об'ємі шкільного курсу) з основ образотворчої грамоти в галузі образотворчого й декоративно-прикладного мистецтва, знань особливостей і специфіки провідних видів візуальних мистецтв. Предмет тісно пов'язаний з культурологією, українознавством, історією, живописом, рисунком, скульптурою, декоративно – прикладним мистецтвом.

3. Результати навчання за дисципліною

Курс передбачає узагальнення знань про , поглиблене вивчення термінології та професійного понятійного апарату. Забезпечує розширення кола знань про історію розвитку національного образотворчого мистецтва. Результатом вивчення дисципліни «Історія українського мистецтва» є формування об'єктивних знань здобувачів вищої освіти щодо закономірностей становлення та функціонування мистецтва в усій повноті вияву історичних процесів.

Знання: загальних ідей провідних художньо-естетичних та культурних тенденцій.	ПРН 1	Визначати, аналізувати і пояснювати історичні,
--	--------------	--

<p>Уміння: аналізувати провідні мистецькі течії в історії розвитку зарубіжного мистецтва</p> <p>Комунікація: здатність пояснювати фахівцям і не фахівцям стратегію сталого розвитку людства і шляхи вирішення його глобальних проблем</p>		<p>культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку українського образотворчого мистецтва</p>
<p>Знання: фахової термінології в галузі образотворчого мистецтва</p> <p>Уміння: визначати художні складові мистецьких течій, художньо-технічні прийоми; категорії художніх засобів.</p> <p>Комунікація: здатність вибудувати та обґрунтовувати драматургічну концепцію художнього твору на основі проведеного музично-теоретичного аналізу.</p>	<p>ПРН 2</p>	<p>Знати термінологію образотворчого мистецтва 3</p>
<p>Знання: основних концепцій образотворчого мистецтва у різні історичні періоди</p> <p>Уміння: характеризувати провідні теоретичні концепції історичних етапів розвитку ОТМ</p> <p>Комунікація: здатний до ефективної комунікації в процесі навчання ОТМ</p>	<p>ПРН 3</p>	<p>Знати та розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру образотворчого мистецтва</p>
<p>Знання: визначати художні складові мистецьких течій, художньо-технічні прийоми; категорії художніх засобів в різні історичні періоди</p> <p>Уміння: здійснювати мистецький аналіз художніх творів, виявляти особливості композиції, її стилістики та засобів втілення художнього змісту.</p> <p>Комунікація: володіє основами професійної мовленнєвої культури при навчанні образотворчого мистецтва</p>	<p>ПРН 4</p>	<p>Знати історію розвитку зарубіжного і українського образотворчого мистецтва, орієнтується у напрямках мистецтва, вміти визначати приналежність до тієї чи іншої доби, визначати автора твору, давати художню характеристику твору мистецтва</p>
<p>Знання: особливостей розвитку мистецьких стилів та жанрів в історичній послідовності</p> <p>Уміння: характеризувати особливості розвитку мистецтва в різні історичні епохи, а також визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва</p>	<p>ПРН 5</p>	<p>Знати основні стильові напрямки у мистецтві, вміти працювати в них, виконувати творчі роботи з основних видів мистецтва.</p>
<p>Знання: предметної області та розуміння професійної діяльності</p> <p>Уміння: вміти практично виконувати роботу в різних техніках образотворчого мистецтва</p>	<p>ПРН 6</p>	<p>Знати сучасні художні матеріали та особливості роботи різними графічними, пластичними і живописними матеріалами</p>
<p>Знання: взаємозв'язку та взаємовпливів різних видів образотворчого мистецтва</p> <p>Уміння: аналізувати взаємовпливи різних видів образотворчого мистецтва і виявляти поєднання різних жанрів в мистецьких творах</p>	<p>ПРН 7</p>	<p>Знати класифікацію видів, жанрів образотворчого мистецтва, Розуміти взаємозв'язки між різним видами і жанрами мистецтва.</p>
<p>Знання: методів проведення мистецтвознавчого дослідження на сучасному рівні;</p> <p>Уміння: здійснити художній аналіз мистецького твору</p>	<p>ПРН 11</p>	<p>Уміти зробити аналіз художнього твору за різними критеріями</p>

<p>Знання: пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</p> <p>Уміння: здійснювати пошук, відбір, систематизацію інформації освітнього та мистецтвознавчого характеру, оброблювати дані, готувати аналітичні матеріали за допомогою сучасних інформаційних технологій.</p>	ПРН 15	Володіти інформаційно-комунікаційними технологіями
--	---------------	--

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
<p style="text-align: center;">А 90-100 балів Відмінно</p>	<p>Студент демонструє глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок теоретичної і практичної роботи у межах програми, вміє використовувати набуті знання в науково-творчій і практичній роботі, вміє систематизувати, узагальнювати, робити висновки, виявляє знання спеціальної мистецтвознавчої термінології у галузі образотворчого й декоративно-прикладного мистецтва</p>
<p style="text-align: center;">В 82-89 Добре</p>	<p>Студент виявляє повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками, здатний сприймати тематичний матеріал, але допускає незначні помилки у володінні термінології щодо засобаів образотворчого й декоративно-прикладного мистецтва, загалом студент добре засвоїв навчальний матеріал, грамотно і логічно його виявляє, проте допускає несуттєві неточності у відповідях.</p>
<p style="text-align: center;">С 74-81 Добре</p>	<p>Студент володіє тематичним матеріалом у межах програми, вміє використовувати набуті знання, виявляє достатній рівень знань спеціальної термінології, вміє систематизувати, узагальнювати, робити висновки, демонструє достатні навички та уміння, проте в наявності незначні недоліки і порушення у викладенні мистецтвознавчого матеріалу в історичній послідовності</p>
<p style="text-align: center;">Д 64-73 Задовільно</p>	<p>Студент може сприймати достатню частину тематичного матеріалу, але не завжди послідовно та логічно орієнтується у часовій послідовності розвитку образотворчого і декоративного мистецтва, потребує додаткових пояснень, слабо засвоїв термінологічний контент. Виявляється елементарний рівень володіння основами навчального матеріалу, але допускає значні неточності і порушення в історичній послідовності викладення мистецтвознавчого матеріалу, має слабкий рівень володіння теоретичним матеріалом.</p>
<p style="text-align: center;">Е 60-63 Задовільно</p>	<p>Студент здатний сприймати тематичний матеріал, але не завжди робить переконливі висновки, не завжди послідовно викладає свої думки. Допускає термінологічні помилки. Володіє основним тематичним матеріалом, але знання недостатньо стійкі, може сприймати достатню частину тематичного матеріалу, але не послідовно та не логічно працює над виконанням практичних і самостійних завдань, постійно потребує додаткових пояснень, демонструє неповне опанування програмного матеріалу, але достатне для практичної діяльності за професією, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання.</p>
<p style="text-align: center;">FX 35-59 Незадовільно</p>	<p>незадовільно з можливістю повторного складання. Студент володіє незначною частиною тематичного матеріалу, не послідовно та нелогічно працює над практичними завданнями, нехтує самостійною роботою, потребує додаткових пояснень. виявляє безсистемність одержаних знань, нерозвинуте образно-творче мислення, обмежені образотворчі здібності і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни.</p>

F 0-35 Незадовільно	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни. Студент володіє незначною частиною тематичного матеріалу, користується обмеженим термінологічним та словниковим запасом, не володіє ні тематичним матеріалом, ні практичними навичками для виконання завдання за програмою курсу
---------------------------	--

Розподіл балів, які отримують студенти у 4 сем

Поточний контроль												Ра- зом	Загаль- на сума
Розділ 1	Розділ 2			Розділ 3		Розділ 4		Розділ 5		Розділ 6			
T1.1	T2.1	T2.2	T2.3	T3.1	T3.2	T4.1	T4.2	T5.1	T5.2	T6.1	T6.2	60	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Контроль самостійної роботи												40	
5	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 - 89	B	Добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	Задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: усне та письмове опитування, презентації практичних завдань, підготовка рефератів й доповідей за темами, складання тестів, оцінювання практичних (семінарських) та самостійних завдань, заліку. У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда;
- методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове опитування, звіт, реферат, есе;
- методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

6. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Історія українського мистецтва як навчальна дисципліна.

РОЗДІЛ 2. Стародавнє мистецтво східних слов'ян.

РОЗДІЛ 3. Мистецтво Київської Русі.

РОЗДІЛ 4. Українське Відродження.

РОЗДІЛ 5. Українське мистецтво доби козацько - гетьманської держави. Українське бароко.

РОЗДІЛ 6. Українське мистецтво і духовне життя середини XIX ст.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Історія українського мистецтва як навчальна дисципліна.

Тема 1.1. Введення в курс. Періодизація розвитку українського мистецтва.

РОЗДІЛ 2. Стародавнє мистецтво східних слов'ян.

Тема 2.1. Становлення та початкові форми мистецтва: давньокам'яний вік.

Тема 2.2. Мистецтво Трипілля.

Тема 2.3. Мистецтво кіммерійців, скіфів, сарматів.

РОЗДІЛ 3. Мистецтво Київської Русі.

Тема 3.1. Архітектура Київської Русі.

Тема 3.2. Живопис та декоративно-ужиткове мистецтво Київської Русі.

РОЗДІЛ 4. Українське Відродження.

Тема 4.1. Архітектура доби Відродження.

Тема 4.2. Живопис та іконопис доби Відродження в Україні.

РОЗДІЛ 5. Українське мистецтво доби козацько - гетьманської держави. Українське бароко.

Тема 5.1. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво

Тема 5.2. Барокова архітектура

РОЗДІЛ 6. Українське мистецтво і духовне життя середини ХІХ ст.

Тема 6.1. Архітектура, живопис, графіка, скульптура середини ХІХ ст.

Тема 6.2. Декоративно-ужиткове мистецтво до середини ХІХ ст.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	У тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Конс.	Самос т. роб.		Лекції	Практ.	Конс.	Самос . роб.
РОЗДІЛ 1. Історія українського мистецтва як навчальна дисципліна										
Тема 1.1. Введення в курс. Періодизація розвитку українського мистецтва.	9	2	2		5					
РОЗДІЛ 2. Стародавнє мистецтво східних слов'ян										
Тема 2.1. Становлення та початкові форми мистецтва: давньокам'яний вік	9	2	2		5					
Тема 2.2. Мистецтво Трипілля	9	2	2		5					
Тема 2.3. Мистецтво кіммерійців, скіфів, сарматів	9	2	2		5					
РОЗДІЛ 3. Мистецтво Київської Русі										
Тема 3.1. Архітектура Київської Русі	9	2	2		5					
Тема 3.2. Живопис та декоративно-ужиткове мистецтво Київської Русі	15	2	4	2	7					
РОЗДІЛ 4. Українське Відродження										
Тема 4.1. Архітектура доби Відродження	9	2	2		5					
Тема 4.2. Живопис та іконопис доби Відродження в Україні	11	2	2	2	5					
РОЗДІЛ 5. Українське мистецтво доби козацько - гетьманської держави. Українське бароко										
Тема 5.1. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво	9	2	2		5					
Тема 5.2. Барокова архітектура	9	2	2		5					
РОЗДІЛ 6. Українське мистецтво і духовне життя середини ХІХ ст.										

Тема 6.1. Архітектура, живопис, графіка, скульптура середини ХІХ ст.	9	2	4		5					
Тема 6.2. Декоративно-ужиткове мистецтво до середини ХІХ ст.	15	2	2	2	7					
Усього	120	24	28	4	64					

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Історія українського мистецтва як навчальна дисципліна			
1.1	Введення в курс. Періодизація розвитку українського мистецтва	2	
РОЗДІЛ 2. Стародавнє мистецтво східних слов'ян			
2.1	Становлення та початкові форми мистецтва: давньокам'яний вік	2	
2.2	Мистецтво Трипілля	2	
2.3	Мистецтво кіммерійців, скіфів, сарматів	2	
РОЗДІЛ 3. Мистецтво Київської Русі			
3.1	Архітектура Київської Русі	2	
3.2	Живопис та декоративно-ужиткове мистецтво Київської Русі	2	
РОЗДІЛ 4. Українське Відродження			
4.1	Архітектура доби Відродження	2	
4.2	Живопис та іконопис доби Відродження в Україні	2	
РОЗДІЛ 5. Українське мистецтво доби козацько - гетьманської держави. Українське бароко			
5.1	Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво	2	
5.2	Барокова архітектура	2	
РОЗДІЛ 6. Українське мистецтво і духовне життя середини ХІХ ст.			
6.1	Архітектура, живопис, графіка, скульптура середини ХІХ ст.	2	
6.2	Декоративно-ужиткове мистецтво до середини ХІХ ст.	2	
Разом		24	

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Історія українського мистецтва як навчальна дисципліна			
1.1	Введення в курс. Періодизація розвитку українського мистецтва	2	
РОЗДІЛ 2. Стародавнє мистецтво східних слов'ян			
2.1	Становлення та початкові форми мистецтва: давньокам'яний вік	2	
2.2	Мистецтво Трипілля	2	
2.3	Мистецтво кіммерійців, скіфів, сарматів	2	
РОЗДІЛ 3. Мистецтво Київської Русі			
3.1	Архітектура Київської Русі	2	
3.2	Живопис Київської Русі	2	
3.3	Декоративно-ужиткове мистецтво Київської Русі	2	

РОЗДІЛ 4. Українське Відродження			
4.1	Архітектура доби Відродження	2	
4.2	Живопис та іконопис доби Відродження в Україні	2	
РОЗДІЛ 5. Українське мистецтво доби козацько - гетьманської держави. Українське бароко			
5.1	Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво	2	
5.2	Барокова архітектура	2	
РОЗДІЛ 6. Українське мистецтво і духовне життя середини ХІХ ст.			
6.1	Архітектура, скульптура середини ХІХ ст.	2	
6.2	Живопис, графіка середини ХІХ ст	2	
6.3	Декоративно-ужиткове мистецтво до середини ХІХ ст.	2	
Разом		28	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Історія українського мистецтва як навчальна дисципліна			
1.1	Введення в курс. Періодизація розвитку українського мистецтва	5	
РОЗДІЛ 2. Стародавнє мистецтво східних слов'ян			
2.1	Становлення та початкові форми мистецтва: давньокам'яний вік	5	
2.2	Мистецтво Трипілья	5	
2.3	Мистецтво кіммерійців, скіфів, сарматів	5	
РОЗДІЛ 3. Мистецтво Київської Русі			
3.1	Архітектура Київської Русі	5	
3.2	Живопис Київської Русі	5	
3.3	Декоративно-ужиткове мистецтво Київської Русі	2	
РОЗДІЛ 4. Українське Відродження			
4.1	Архітектура доби Відродження	5	
4.2	Живопис та іконопис доби Відродження в Україні	5	
РОЗДІЛ 5. Українське мистецтво доби козацько - гетьманської держави. Українське бароко			
5.1	Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво	5	
5.2	Барокова архітектура	5	
РОЗДІЛ 6. Українське мистецтво і духовне життя середини ХІХ ст.			
6.1	Архітектура, скульптура середини ХІХ ст.	5	
6.2	Живопис, графіка середини ХІХ ст	5	
6.3	Декоративно-ужиткове мистецтво до середини ХІХ ст.	2	
Разом		64	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Абрамович С., Чікарькова М.. Світова та українська культура. Львів. 2004. С. 32–34.
2. Бичко А.К. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: курс лекцій: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ: Либідь, 2007. 390 с.
3. Білик Б.І. Історія української та зарубіжної культури: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Вища школа: Знання, 2000. 325 с.
4. Герчанівська П.Є. Сутність стилю. К., 2001. С. 44–45.

5. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої граматики) навч.-метод. посіб. Ч. 1. Івано-Франківськ : ЯРИНА, 2016. 196 с.
6. Гріманова І.О. Історія архітектури та містобудування античного світу /І.О.Гріманова, М.В.Сисайлов. Донецьк, 2006. 255 с.
7. *Епоха просвітництва та романтизму в Україні* (2016). Режим доступу: <https://pres.in.ua/epoha-prosvitnictva-ta-romantizmu-v-ukrayini.html>
8. Зязюн І. А. Культурологія. Українська та зарубіжна культура: навч. посіб. Київ: Знання, 2007. 567 с.
9. *Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. Т. 3: Мистецтво XIX ст.* Г. Скрипник (гол. ред), (сс. 165–180). Київ: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0003036
10. Кириченко М. Основи образотворчої граматики. К.: Вища школа. 1982. 167 с.
11. Лукань В. Г. Історія українського мистецтва: конспект курс лекцій. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2012. 192 с.
12. Малицька О. В. Образотворче мистецтво з методикою навчання : навч.-мет. посіб. Бердянськ, 2016. 346 с.
13. Русанівський В.М. Культура українського народу: навч. посіб. Київ: Либідь, 1994. 272 с.
14. Українське мистецтво та архітектура кінця XIX – початку XX ст./ Авт. кол. Білецький П.О., Горбачов Д.О., Диминець Е.О. та ін. К.: Наукова думка, 2010. 239 с.
15. Хоменко В.Я. Українська і світова культура: підручник. Київ: Україна, 2002. 332 с.
16. Ярчись А. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Львів: Світ, 2005. 568 с.

Допоміжні:

17. Безвершук Ж.О. Історія культури в термінах і назвах: Словник-довідник. Київ: Вища школа, 2003. 398 с.
18. Безклубенко Сергій. Мистецтво: терміни та поняття: Енциклопедичне видання у 2 – х т: Т.1 (а –л). К.: тов. «Казка», 2010. 240 с.
19. Гурська А.С. Мова та граматики українського орнаменту: Навч. посібник для студентів вищих навч. заклад. К.:Альтернатива. 2003. 144 с.
20. Зотов М. В. Українська та зарубіжна культура: словник культурологічних термінів: навч. посіб. / М. В. Зотов, А.В. Клімачова, В.О. Таран. Київ: «Центр учбової літератури», 2009. 264 с.
21. Левчук Л.П. Психологія: історія, теорія, мистецька практика: Навч. посібник. К., 2002.
22. Український термінологічний словник у мистецтвознавстві й етнології. Досвід складання, проблеми та перспективи підготовки. К.: Редакція Вісника АНТ, 1999. 76 с.
23. Шмагало Р. Т. та ін. Мистецька освіта й мистецтво в культуротворчому процесі України XX-XXI століть : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 292 с.

Інтернет-ресурс

Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
 Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpg.gov.ua/
 Бібліотека українських підручників: <http://pidruchniki.ws/>
http://allref.com.ua/uk/skachaty/Obrazotvorche_mistectvo_z_metodikoyu_vikladannya_-_pedagogichna_nauka
http://allreferat.com.ua/uk/pedagogika_metoduka_vukladanny/kontrolnaya/4621
http://estetika.at.ua/Metoduka_Masol_L.M..pdf

<https://carmelist.livejournal.com/343538.html> – Live Journal. Архивбренды <https://artchive.ru> – АртХив <http://www.worldarthistory.com/ua/> – Історія світового мистецтва <https://sites.google.com/site/istoriamistectv97/> – Історія мистецтв <https://artarsenal.in.ua/uk/vystavka/chyste-mystetstvo/> – Мистецький арсенал <https://sites.google.com/site/hudoznakultura15/> – Художня культура

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Методичне забезпечення дисципліни:

- конспекти лекцій,
- навчальні посібники;
- ілюстративні матеріали та наочність;
- робоча навчальна програма курсу.

Програма навчального курсу реалізується з використанням навчально-методичних, наукових друкованих та інтернет-джерел (навчальних, навчально-наочних і навчально-методичних посібників, монографій, науково-популярної літератури з історії українського образотворчого й декоративно-прикладного мистецтва, збірників наукових праць сучасних досліджень в галузі мистецтвознавства, матеріалів наукових і науково-практичних конференцій, доступу до електронних носіїв інформації за допомогою відповідного обладнання (ноутбук, комп'ютер); із залученням ілюстративного матеріалу та наочності, необхідних у навчальному процесі.